

ГАЗЕТА
1918 ЙИЛ
21 ИЮНДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 106 (20. 373)

1989 йил 5 май, жума

Баҳоси 3 тийин.

Наманган областининг шимолий районларидаги боғлар қор остида қолди.

МАТОНАТ

30 апрель кунги бошланган кучли шамол Фарғона водийсининг барқ уриб яшнаган боғлари, узунзорлари, яшил тизмалар кузга ташлаб қолган пахта пайкаларига ётириб қирди. Шамолнинг таълиги айрим жойларда секундида 30 метрга етиб қолди. Ҳаво ҳарорати бирдан пасайди.

Табиий офат область кишлоқ хўжалигига катта зарар келтирди. Дастлабчи маълулотларга қараганда, 111 минг гектардан ортиқ пахта майдонлари талафот қўрган. 45 минг гектарга яқин майдонларда чигитни тўлиқ қайта экиш лозим бўлади. 4 минг гектарга яқин майдондаги мамлакат хўро, 2100 гектар майдондаги сабабот экинлари, 1000 гектарга яқин картошкани қайта экиш талаб қилинган.

Киров, Ўзбекистон, Фрунзе районлари хўжаликларини шамол йўлида бўғаллиги сабабли табиий офатдан энг кўп зарар кўрдилар.

6 гектар майдонга чигит экиндик, — дейди изтироб билан Киров районидagi «Октябрь 40 йиллиги» совхозининг Энгельс номли бўлими оилавий асосда бошлиғи Отаман Убосаров. — Ривож яхши бўлган учун инқилолга биринчи ишловни бериб улгурган эдик. Офат барча меҳнатимизни йўққа чиқарди.

Ўзбекистон районидagi «Қўқон» совхозининг учинчи бригадаси, Киров районидagi «Бешарик» совхоз-техникумининг «Коммунизм», «Иттифок» бўлими пахтакорлари ва бошқа ўнлаб хўжаликларда ҳам ғўзага биринчи ишлов бериш асосан тугалланган эди. Афсуски, шамол ва совуқ ёш инқилолнинг қовжиратиб юборди.

Офат шу кунларда ипан қурти парваришини бошлаб юборишни мўлажаллаб турган пиллакорларини ҳам уйлантириб қўйди. Чунки шамол барқларни иссиқлаб қолди, қўнлар яланғочлаб қўйди. Область бўйига 20 миллион тулдан ортиқ туз зарарланди. Ҳолбуки, бунча туз барги билан 1400 тоннага яқин пилла етиштириш мумкин эди.

Шу кунларда боғбон ва соҳибдорлар ҳам ўз иш участкаларига табиий офат оқибатларини тугатилиш учун курашмоқдалар. 2642 гектар меваги боғлар, 1800 гектар узумзор қаттиқ зарарланди. Дастлабчи маълумотларга қўра, область боғларида офат туғйили 11 минг тонна мева нобуд бўлган.

Табиий офат келтирилган зарар улкан, — дейди область агрономат комитети раиси, область Совети икрония комитети раисининг биринчи ўринбосари М. Исмолов. — Келтирилган зарарнинг умумий миқдори 25 миллион сўм атрофида бўлди. Аммо деҳқонлар ва боғбонлар қўллаган офат қаршида саросимга тушиб қолмадилар. Шамолдан кейинги дастлабчи соатларда ёқ етказилган зарар миқдори ва қўллаган зарар аниқлаш, унинг оқибатларини тугатиш учун қаттиқ қарорлар бошланган кетди. Хўжаликларда қўлтироқларини тракторлардан вақтинча узиб қўйиб, ўрнига қайтадан селлакалар тиркашди. Ҳозирги пайтда далада 1200 селлака ишлаб турибди. Қайта экиш лозим бўлган хўжаликларга 2800 тонна уруғлик чигит етказиб берилди.

Пахтакорлар даими ганимат билиб қайта экишни қўчатириб юбордилар. Биргина Ўзбекистон қўлтироқнинг ўзида 2-3 май кунлари 2 минг гектарга яқин майдонда чигит қайтадан экиб бўлиди. Аммо жамий ресурсларнинг ўзи билангина қаноатланиб бўлмайди. Табиий офатдан талафот қўрган хўжаликларга қўшимча 5 минг тонна дизель ёнгиласи, 3 минг тонна бензин, 4,5 минг тонна минерал ўғитлар етказиб берилиши талаб қилинган.

Пиллакорлар ҳам тиним билангилар йўқ. Тўт бардан тенаб-тергаб фойдаланиш, тузторларни ишлов беришни қўчатириш, ипан қуртини паст ҳароратда боқиб юзасидан чора-тадбирлар белгиланди.

Ҳа, фарғоналиклар табиий офатга қарши деҳқон билими, тажрибаси ва матонатни қарама-қарши қўйдилар.

А. ИБОВДОНОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚАЙТА ҚУРИШ ВА МАТБУОТ

Бугун — Совет матбуоти кун.

Бу кун ҳаётимизга совет журналистикасининг жанговарлиги кўрғини сифатида кириб келди. Мамлакатимиз тарихида кескин бурилиш ясалган, бутун ҳаётимизни тўдан қайта қуриш, янгилаш амалга оширилган ҳозирги даврда матбуотнинг роли янада ошди. Партиянинг ушбу ўзининг яқин ёрдамчиси, марксизм-ленинизм ғояларининг толаас тарғибчиси, бунёдкорлиги, ошкоралиги, иқтисодий назоратининг қўдратли воситаси, маҳкамачилиги ва маҳаллийликка эга бўлган умумпартиявий нукта назарининг ифодачиси деб ҳисобланади. Совет матбуоти — социалистик демократиянинг энг ёрқин кўринишларидан бири бўлиб қолди.

Партиянинг оммавий ахборот воситалари фаолиятини янада такомиллаштириш, унинг омма аҳолидаги коллектив ағитатор, коллектив пропандист ва таъкилотчилик ролини янада яхшироқ ва самаралироқ бажариши учун муқтазам таъхирлик қилинмади. Республикада ҳозир бир тағли тиражи 6 миллион 418 минг нускадан иборат 290 та газета, шуниқдек умумий тиражи 7 миллион 663 мингдан зиёд 95 та журнал ва журнал типидagi нашрлар босилиб чиқмоқда. Унинг саҳифаларида ҳаёт ютуқлари ва эҳдиқатлари ўз ифодасини топапти, муаммолар жиддий равишда қўйилиб, қамчилик ва нуқсонлар конкрет тақдир қилинапти. Энг муҳим иқтисодий, социал ва илмий-техника соҳалари юзасидан аниқ тақдирлар айтилмоқда.

Бугун КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларини изчи амалга ошириш, меҳнаткашларини шу йил ҳамда ўн иккинчи беш йиллик режаларини бажариш учун сафарбар этиш республика матбуотининг диққат марказида турибди. Жамиятимизнинг социал-иқтисодий ва маънавий ҳаётини еттиган масалаларни ертишда газета ва журналларимиз бой тажриба тўлайдилар. Партия Марказий Комитети Пленумида қўйган вазифаларни муваффақиятлик бажариш учун ана шу тажриба, тафассуслар, қўч-қувватларни асарбар этиш керак.

КПСС Марказий Комитети март Пленуми партиянинг ҳозирги шароитдаги аграр сиёсати тўғрисидаги масалани муҳокама этиш ва қарор қабул қилди. «Пленум жуда катта социал-вазифани, яъни ўнгири бўлиб турган озиқ-овқат муаммосини шу йил оғдида қайта қўйди. Ўн ўнгири беш йилликда эса бутун иқтисодда бир қанча тадбирлар комплексини амалга оширишни ҳисобга олиб, аҳолининг озиқ-овқат мақсулотларига бўлган эҳтиёжларини барқарор таъминлаш вазифасини қўйди. — деб қайд этиди М. С. Горбачев. — Яқинда оммавий ахборот воситалари раҳбарлари билан бўлган учрашувда сўзлаган нуктада, — Партиянинг ишиси, оммавий ахборот воситаларининг ишиси, олға сурилган тадбирларини ҳақиқат тўғрисида олишисиз бу иш оғир қўйилди.

Ҳа, матбуот оғдида жуда ҳам масъулиятли вазифалар қўйилди. Редакция коллективлари, уларнинг партия таъкилотларидан Пленум қарорларидан келиб чиқиб газета ва журналлар мазмунини иқтисодий, илмий-техника ва маданиятнинг ҳозирги босқичи тўб вазифаларига бўлиш, агрономатдаги қайта қуришнинг ҳозирги аҳоли ва илмий-техникаларини аниқ ертиш, қабул қилинган қарорларни амалга ошириш иш устидан умумлаш назоратини таъкил этишда партия ва давлатга яқиндан ёрдам бериш талаб қилинган. Зеро, оммавий ахборот воситалари орқали ўрнатилган назорат энг кучли ва энг ошқора назорат бўлади.

Аммо матбуот ҳамма вақт ҳам ўз микронияларини тўла ишга солишти деб бўлмайди. Газета ва журналларнинг саҳифаларида чўқур ва принципал муносабат билан бора сий-ка, саёз, ўқилиш материаллари ҳам учраб турибди. Оқимлар редакцияларга ёзган хатларида воқеаларни ертишда рўрош ошқоралик бўлмаётган, ҳаётга кириб келмаётган илгор нарсалар учун кураш юзатиш аниқ етирилган, аниқ мақолаларда баландпарвоз гаплар, қўрққ вазхонликлар ҳам бўлиб борадиган топаётган тўғрисида ҳақиқат айтишлар бидирмоқдалар. Базин журналистларнинг гаразли мақсадларга олиб кетаётганликлари, ҳаётини муҳим масалалар юзасидан шошма-шошарлик билан ҳулоса чиқараётганликлари ёни жаззакан ва аниқ вақтда юзатиш мўлоҳаза юртайтганликлари каби воқеалар билан энди сира келишиб бўлмайди. Бундай касалликлардан илган боришга тезроқ қўлнинг зарур.

Матбуот — ошқоралик кўзгусидир. Кўп нускали газеталардан тортиб республика газеталари ва журналларигача — барча оммавий ахборот воситаларида ҳар бир соҳада аниқлиш нш таъкирбасини объектив таъсирлаб бериш, бу таъкирбаларнинг ошқоралигини қўлтириш, қўлтириш лозим. Меҳнат иқтисодининг иқтисодий муносабатларини рўбга чиқариш, иқтисоднинг намоён бўлиши учун илмий яратиб бериш, ошқоралик таъкирбасининг аниқ қўллаб-қувватлаш мақорати умумий матбуотимизда етарлидир. Уларнинг қишқаларида, телевидение ва радиотрансмиттерларда ҳаёт аниқ турлиш учун оммавий ахборот воситаларининг илмийлик боиллигини ва таъсирчанлигини ошқораш зарур. Ишонсизлик, социал таъкирбасидан бой нарсас йўқ ва бўлиши мумкин эмас. Матбуот ана шу таъкирбасини қишқал миносари бўлиб қолтириш, ҳаётга, меҳнатга коммунистик муносабатда, иқтисодий таъкирбасиданга аниқ қўллаб-қувватлаш таъкирбаларини миқсқолаб тўлаш ва қўлтириш мумкинга айлантириш керак.

Коммунистик аҳоли нормаларини қарор топтириш, жамият маънавий муҳитини соғломлаштириш, оилани муқтаҳамлаш, ёшлар ўртасида тарбиявий ишлар аниқ кучайтириш ҳақидаги материаллар газеталарнинг алоҳида эътиборига сазовор бўлимоқда. Бу ўрнида ҳам сансаица оқимидан қувиш, базин газета ва журналларда қўзғат ташлаб-ташқиндек турли қишқиллар ва суд текширишлари технологиясини тақдорлашга борадиган бериш керак. Тақдир ва ўз-ўзини тақдир аҳолини ақшашининг энг синалган усулидир. Тақдирсиз, ошқораликсиз, демократиксиз мамлакатимиз олға қараб ҳаракат қила олмайд. Матбуот ишқиса ва дангасаларга, шаронга тез мослашиб олтилар ва иқтисодсизликларга сира ҳам тилиш бериш, уларни тақдир остига олишга дўлат этилган.

Матбуотнинг кучи — унга изчи партиявий раҳбарликда. Партия комитетлари журналистлардан ҳам партия кадрлари оғдида қўйгандек, ошқоралик, янгиликни ҳис этиш, таъкирбасини қўйишда жасорат, билим ва маънавий ошқоралик талаб қилишлари лозим. Бироқ қўндалик ҳаёт ҳамма ерда ҳам аниқ қўндалик қўндаликнинг кўрсаткичи. Матбуот ҳодимларининг ўй-қўй ва меҳнат шароитларини ақшаш партия комитетлари диққат эътиборидан четда қолмапти. «Босма-хона»нинг техникавий базиси нозор алоҳида экинлик сабабли газетанинг сифатсиз қилипти, — деб ёзди Сурхондарё область «Ленин байроғи» газетаси муҳаррири С. Жўракулов. — Ҳарфларнинг хира қишқил, расмларнинг қишқил кетиши оғдида ҳол бўлиб қолди. Кўп нускали газеталар ўзларининг доимий босма-хоналарига эга эмаслар. Улар ҳаёт редакциялардан 30—40 километр нарига жойлашган босма-хоналарга қатнаб газета чиқаришга мажбур бўлимоқдалар. Бундай аҳоли базин район газетаси коллективлари ҳам ўз бошларидан кечирмоқда. Партия комитетлари, мутасадди таъкилотларидан худлик билан аҳолини ўнлаб олиш чораларини қўрмоқлар зарур.

Партия ва ҳақиқ ишқорчи матбуот ҳодимлари экинликни кўп вазифалар юқлайди. Журналистларимиз ўз иқодларини кўп билан бу юксак ишқорчи шараф билан оқлашди, қайта қуриш ва жадаллаштиришда, социал-иқтисодий режалар ва беш йиллик режаларини бажаришга ошқоралик сафарбар этишда партиянинг жанговар ёрдамчиси бўлишини ўзларининг юксак бурчлари деб биладилар.

ТАБИАТ ҚИЙИНЧИЛИГИНИ МАРДОНА МЕХНАТ БИЛАН ЕНГАМИЗ!

Деҳқон руҳи баланд

Май байрам арафасида республикамизга кириб келган совуқ ҳаво оқим натижасида катта майдонлардаги кишлоқ хўжалик экинлари қаттиқ зарар кўрди. Экиннинг ердан ишиқ уриб чиққан ғўза инқилоллар нобуд бўлди. Боғ-роғлар, тузторларга ҳам жиддий экин етди. Лекин ўз касбини ариқлаб, ҳақиқий меҳнат қишқил оғдида қарши билимдорлик билан курашиб, унинг оқибатларини тугатишга астойдил бел боғладилар.

Биринчи Май арафасида қўшқил ўлка ҳисобланган республикамизда қор ёғиб, совуқ тушшининг фавқулодда ҳодиса дейиш мумкин. Лекин ҳаммамиз ғўза бўлган табиатнинг бу «каромати» деҳқонлар, боғбонлар ва соҳибдорлар учун анчагина моддий зарар етказди. Минглаб гектар ердаги экинлар шикастланди. Аниқгина майдондаги ғўза, маккажўрмоқ, сабабот ва полз экинлари ўрнига қайтадан ўруш, қўч этиши қўйилди. Мухбиримиз республика давлат агрономат комитети раисининг ўринбосари Раҳматилла АБДУЛЛАЕВ билан учрашиб, юзга келган вазиятни шарҳлаб беришни сўради.

— Апрель ойининг охирида қор ёғиш билинган республикамизда учун ғўзга қандам ҳам учрайдиган ҳодисадир. Республика гидрометеорология бошқармаси маълумотларига қўра 30 апрелда Ўзбекистонга шимолидан совуқ оқим кириб келди. Натижада ҳароратнинг кескин пасайиши кузатилди. Бир кеча кундуз мобайнида ҳаво ҳарорати 15—25 даражага тушиб кетди. Април ерларда 1—2 майда тулду, тулду 0—4 даражагача совиқ, музланди.

Республиканинг ҳамма ерида ёғинга қўндалик бўлди. Тошкент, Сирдарё, Самарқанд областлари ва Фарғона водийсида ёғин қўрага айланди. Сирдарё областининг айрим районларида қорнинг қалинлиги 2—4 сантиметргача етди. Самарқанд областининг Иштихон районида дўл ёғди.

Илгари, яъни 18—4 йил 23 апрелда ва 1942 йил 23 апрелда республикамизга қор ёғган экан. Экинги қор ёғиш ўша йиллардагидан қарийб бир ҳафта кейин бўлиб ўтди.

— Синоптиклар об-ҳавонинг бундай кескин ўзгариши ҳақида олдиндан маълумот беришмудир?

— Ошқоралик айтганда, улар бизга май ойида ҳарорат қўндаликни мумкинлигини айтишган эди. Биз ана шунга асосланиб ҳаво ҳароратининг бирдан қўндалик кетиши шароитида қишқилдан ишларимизни белгиланган қўндалик равишда ўруғлик, ёғинлик-мошлак мате-риаллари ва бошқа нарсалар зарур бўлади. Ана шундай пайтда иш тўхтаб қолмаслиги учун муаммоларни худлик билан бартараф этишга тўғри келади. Оператив штаб ваззолари барча агрономат тадбирларини қўра муқаддамо этилишини таъминлашга ҳаракат қилишмоқда.

Бундан ташқари Давлат агрономат комитетининг таъсиси билан аграр олимлар, мутахассислар деҳқонларга маълумлаб ёрдам бериш учун жойларга қўндалик кетишди.

— Ҳозирги шароитда барча турдаги экинлардан мўлажалдаги ҳосилни олиш учун нимага эътибор бериш керак, деб ҳисоблайсиз?

— Жуда катта майдонларда чигитни қайта экиш ва хато жойларига ўруш ташлаш лозим. Демак, аввало хатосига экинлардан жойларига қўндалик равишда ўруғлик, ёғинлик-мошлак мате-риаллари ва бошқа нарсалар зарур бўлади. Ана шундай пайтда иш тўхтаб қолмаслиги учун муаммоларни худлик билан бартараф этишга тўғри келади. Оператив штаб ваззолари барча агрономат тадбирларини қўра муқаддамо этилишини таъминлашга ҳаракат қилишмоқда.

Бундан ташқари Давлат агрономат комитетининг таъсиси билан аграр олимлар, мутахассислар деҳқонларга маълумлаб ёрдам бериш учун жойларга қўндалик кетишди. Ҳозирги шароитда барча турдаги экинлардан мўлажалдаги ҳосилни олиш учун нимага эътибор бериш керак, деб ҳисоблайсиз? — Жуда катта майдонларда чигитни қайта экиш ва хато жойларига ўруш ташлаш лозим. Демак, аввало хатосига экинлардан жойларига қўндалик равишда ўруғлик, ёғинлик-мошлак мате-риаллари ва бошқа нарсалар зарур бўлади. Ана шундай пайтда иш тўхтаб қолмаслиги учун муаммоларни худлик билан бартараф этишга тўғри келади. Оператив штаб ваззолари барча агрономат тадбирларини қўра муқаддамо этилишини таъминлашга ҳаракат қилишмоқда.

Сирдарё, Самарқанд областлари даладаги экинлар кўпроқ шикастланган. — Республика Давлат агрономат комитети аҳолини ўнлаб, юзга келган қишқил-чиқилларни бартараф этишда деҳқонларга ва боғбонларга аниқгина ёрдам беришни қандай таъкил этипти? — Табиий офат рўй берган кунинг давлат комитетида оператив штаб тузилди. Штаб аъзолари кеча-кундуз ишламоқдалар. Чунки аниқгина майдонда қайта чигит ташланади ҳамда хатосига экинлади. Шунингдек, сабабот қўндалик, уруғлари, маккажўрмоқ ҳам экин кетди.

— Шу кунларда ҳам ҳаво ҳарорати анча паст бўлиб

Суратларда: 1. Бувайда районидagi «Ленинбод» колхозини меҳнаткор Мўйишхон Холматов иш устида. 2. Янгиёул районидagi «Коммунизм» колхозининг ўғли Холматов боғини бригадаси далада қишқил қайта экиш пайти. 3. Ортоқонда районидagi «Маданият» колхозининг пиллака экинчилари.

Г. ЕҚУБОВ, А. ЗУФАРОВ, Л. ГУСЕИНОВ фотолари.

да ҳам, бузиб қайта экинлади-ган жойларда ҳам нави тўғри танлаш зарур. Энди уруғликни чигит суви бермасдан ундириб олиш ва тўла гектарлар ҳосил қилиш мумкин эмас. Бу йил суғиринг бир муча ҳам бўлиши қўндалик-етган ҳозирги шароитда тежамкорликка қатъий ривож қилиш мақсадида мувофиқдир.

Бунинг учун суғирининг илгор, самарали усулларидан фойдаланиш даркор. Яъни ўқариларни қалта қилиш, оғат оралиб суғирини сув сарфини анча қаматириш билан тулқунинг бир текис, қўндаликдек намлигини таъминлашди. Маълумки, кеч берилган азотли ўғит ғўзанинг веге-

да агрономат комитетининг аралашуви зарур бўлса, биз ёрдам беришга тайёриймиз.

Энди бошқа экинлар ҳу-сусида икки оғиз сўз. Картошанинг асосан тўяси ишқоралик. Агар картошкани катор оралигида етди йўла ҳар гектар ҳисобига 100—150 килограмм минерал ўғит ва 10—15 тонна органик ўғит аралашмаса солиб сугорилса ва чўқур юмшатила, янги повларининг тез ўсиб қишқили ва ҳосил тўла-шини тезлаштирилади.

Сабабот ва полз экин-лари зарарланган ерларда дарҳол қайта экиш керак. Хўжаликларда етарли миқ-дорда қўч бўлмаса, бево-сита ерга уруғ ташлаш бе-лаан ҳамма ерда 15 майга қадар қўчлар сонининг бут бўлишига эришиш даркор. Бунинг учун тулқунин юм-шати қўндалик, унинг қў-риб қолган йўла қўямаслик талаб этилади.

Сувхатини «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири К. РИХСЕНБЭВ ёзди.

СИНОВ ДАМЛАРИ

турибди. Айтилган, бу қанча давом этиши мумкин? — Гидрометеорология бошқармасидан хабар қилиш пайтда ҳам ҳарорати яқин қишқил мобайнида нормадан паст бўлиши қўндалик бўлди. Кундуз қишқил ишқоралик бўлди, кечалари 2—7 даражадан ошмади. Април ерлар тулқунининг юза қат-лами музлайди. Кечаси ҳа-рорат 0—2 даражагача ту-шиши мумкин.

— Кишлоқ хўжалик экин-ларининг ҳолати қандай?

— Тўғриси айтилган бўл-мас, аҳоли анча ташвиш-ли. Қарийб 700 минг гектар ердаги ғўза инқилоллар, 40 минг гектар ердаги макка-жўрмоқ, 42,5 минг гектар боғ, 57,3 минг гектар тоқ-зор, 21614 гектар ердаги сабабот, 4089 гектар ерда-ги полз экинлари жиддий зарарланди. Андижон, Қаш-қадарё, Наманган, Тошкент,

рига қўшқимча равишда ўру-ғлик, ёғинлик-мошлак мате-риаллари ва бошқа нарсалар зарур бўлади. Ана шундай пайтда иш тўхтаб қолмасли-ги учун муаммоларни худ-лик билан бартараф этишга тўғри келади. Оператив штаб ваззолари барча агрономат тадбирларини қўра муқад-дамо этилишини таъминла-шга ҳаракат қилишмоқда.

Бундан ташқари Давлат агрономат комитетининг та-всиси билан аграр олимлар, мутахассислар деҳқонларга ма-лакалик ёрдам бериш учун жойларга қўндалик кетиш-ди.

— Ҳозирги шароитда бар-ча турдаги экинлардан мў-лажалдаги ҳосилни олиш учун нимага эътибор бериш керак, деб ҳисоблайсиз?

— Жуда катта майдон-ларда чигитни қайта экиш ва хато жойларига ўруш та-шлаш лозим. Демак, ав-вало хатосига экинлардан жой-ларига қўндалик равишда ў-руғлик, ёғинлик-мошлак ма-те-риаллари ва бошқа нарсалар зарур бўлади. Ана шундай пайтда иш тўхтаб қолмасли-ги учун муаммоларни худ-лик билан бартараф этиш-га тўғри келади. Оператив штаб ваззолари барча агрономат тадбирларини қўра муқад-дамо этилишини таъминла-шга ҳаракат қилишмоқда.

тақия даврини узайтиради. Фосфорли ўғитлар эса ак-синча қаматилади. Шунинг учун ғўзанинг ўсишини тез-лаштира, деб азотли ўғит-лардан илоҳи борица қў-ндалик фойдаланишга эъ-ро бериш ярамайди. Акс ҳол-да ҳосилнинг етилиши кети-би-ланиши мумкин. Бунга йў-ла қўямаслик учун фосфорли ўғитлар ва маҳаллий ўғит-дан кўпроқ фойдаланиш ло-зим.

Кейинги пайтда колхоз, совхозларда хўжалик ҳис-оби, коллектив ва яқара пуд-ратининг жорий этилиши деҳқонларнинг мустақил ҳа-ракат қилишларига иқтисодий яратди. Шунинг учун хў-жаликларда мутахассислар ми-ришкор деҳқонлар билан ҳар бир даладаги ўсимлик ҳо-латини аниқлаб, келажикда қи-линган ишларни белги-лаб олишлари керак. Агар бирор муаммони ҳал этиш-

М. С. Горбачев билан Нгуен Ван Линнинг учрашуви

3 май кунги КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев Гаванадан ватанига кета туриб, қишқил муқаддамо аниқ экин билан Москвага келган ВКП Марказий Комитетининг Бош секретари Нгуен Ван Линь билан учрашди.

Фирқашуво чоғида ҳар ик-кала мамлакатда янгилашган жараёнининг, икки томонлама муносабатларини ривожлан-тириштириш, ҳақиқо ишларда, энг аввало Осиё — Тинч океан регионидagi Совет Иттифоқи билан Вьетнам ҳамкорлигининг турли жиҳатлари кўриб чиқил-ди.

Нгуен Ван Линь ВСР даги вазият тўғрисида ахборот бер-ди, ўтган йили иқтисодий со-ҳада муайян жонланган эри-ш-лигини таъкидлади. Мамлакат урушдан кейинги даврда ил бор таъкирбасидан гуруҳ сотиб олмапти, до-ним муайян резерв яратиб, пулнинг қадрсизланиш суръатлари пасайтирилди, чет эл фирмалари билан ҳамкор-лик юзатилмоқда. ВКП Мар-казий Комитетининг VI пленуми-да Вьетнам жамияти турмушининг тур-ли соҳаларини янгилашга да-влат ва кооператив сектор-ларнинг роли устун бўлгани ҳолда барча иқтисодий уқла-ларни тенг ҳуқуқли тарзда ри-вожлантиришга қаратилган стратегик йўлини таъкидлади.

М. С. Горбачев ва Нгуен Ван Линь Совет — Вьетнам ҳам-корлигини ривожлантириш йў-лини таъкидладилар. Бу бора-да аниқгина ишлар қилинди. База индустриясини вужудга келтиришда Совет Иттифоқи-нинг Вьетнамга бераётган ёр-дам маълум. Яқин вақт ик-дида билимчилик хўжаликда, ко-фе етиштириш, табиий қаучукдан буюмлар ишлаб чиқариш со-ҳасида қўшма корхоналар иш-лаш бошлайди. Бироқ ҳамкор-лик даражаси ҳали мавжуд иқтисодийларга мўлақо мос

бетдошини иқтисодий илхотот қандай бораётганидан, СССРда янгилашган коопе-ратив ҳаракат, ижара пудра-тининг дастлабчи одимларидан хабардор қилди.

М. С. Горбачев ва Нгуен Ван Линь Совет — Вьетнам ҳам-корлигини ривожлантириш йў-лини таъкидладилар. Бу бора-да аниқгина ишлар қилинди. База индустриясини вужудга келтиришда Совет Иттифоқи-нинг Вьетнамга бераётган ёр-дам маълум. Яқин вақт ик-дида билимчилик хўжаликда, ко-фе етиштириш, табиий қаучукдан буюмлар ишлаб чиқариш со-ҳасида қўшма корхоналар иш-лаш бошлайди. Бироқ ҳамкор-лик даражаси ҳали мавжуд иқтисодийларга мўлақо мос

ИШЛАБ ЧИҚАРИШДА УЮМКОКЛИК ВА ИНТИЗОМНИ ОШИРАЙЛИК!

1989 йил биринчи кварталда Ўзбекистон ССРнинг социал-иқтисодий ривожланиши

1989 йилнинг биринчи кварталда моддий ишлаб чиқариш тармоқларининг ҳаммаси, шунингдек, ноишлаб чиқариш соҳасида кўпгина таъминотларнинг тула ҳужалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтиши республика меҳнат коллективлари фаолиятини кучайтириб юборди. Иқтисодий тараққиётнинг бир қанча асосий кўрсаткичлари юзасидан ўтган йилнинг шу даврига нисбатан юксакроқ ўсиш суръатларига эришилди.

Шу билан бирга иқтисодий ишлаб чиқариш самардорлигини оширишда туб бурилишга эришилмади, республикани социал-иқтисодий ривожлантиришдаги камчиликлар ҳали тула бартараф этилмаган. Аҳолининг пул даромадлари билан уларнинг товарлар билан таъминлиниши ўртасидаги номувофиқлик сақланиб турибди. Айрим тармоқларда ўртача иш ҳақининг меҳнат унумдорлиги ўсишига нисбатан илдамроқ ўсишининг тўхтатишга муваффақ бўлилмади. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан асосий фондларни ҳамда социал соҳанинг кўпгина объектларини фойдаланишга топшириш камайди.

Биринчи кварталда республика социал-иқтисодий ривожланишининг асосий кўрсаткичлари қуйидаги маълумотлар билан тавсифланади:

(ўсиш процент ҳисобида)

	1989 йил I кварталда	1988 йил I кварталига нисбатан
Ҳосил қилинган миллий даромад	5,4	
Саноат маҳсулот	7,2	
Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш (спиртли ичимликлардан ташқари)	8,5	
Шу жумладан:		
Озиқ-овқат маҳсулотлари	3,8	
Нооziқ-овқат маҳсулотлари	11,8	
Марказлаштирилган давлат капитал маблағлари ҳамда корхоналар ва ташкилотлар фондлари ҳисобидан фойдаланишга топшириш:		
Асосий фондлар	11	
Уй-жойлар	4	
Марказлаштирилган давлат капитал маблағлари ҳамда корхоналар ва ташкилотлар фондларининг маблағлари	10	
Умумий фойдаланишдаги транспортда юк ташуви (жўнатиш) ҳажми	0,1	
Умумий фойдаланишдаги транспортнинг пассажир обороти	2,1	
Халқ ҳўжалиги фойдаси	3,9	
Меҳнат унумдорлиги:		
саноатда	7,1	
қурилишда	1,3	
Ишчи ва хизматчилар соми	1,2	
Халқ ҳўжалигида иш ҳақи фонди	5,5	
Ишчилар ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи	4,2	
Колхозларнинг жамоат ҳўжалигида колхозчиларнинг ўртача ойлик меҳнат ҳақи	2,7	
Иқтисодий истеъмоли фондларидан аҳолига тўловлар ва имтиёзлар	2,6	
Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти	6,2	
Аҳолига пулли хизмат кўрсатиш	10,5	

1989 йил январь—март ойлари фойда олиш плани 9,6 процент ошириб бажарилди, планга қўшимча 92,8 миллион сўм фойда олинди. Оборот солиғи ва фойдадан тўловлардан бюджетга 1988 йил биринчи кварталдагига нисбатан 30,5 миллион сўм кўп тушди.

Чакана товар обороти ва пулли хизмат квартал плани бажарилди, уларнинг ҳажми амалдаги нархларда 279 миллион сўм кўпайди.

Бошқарувиинг ташкилий структурасини такомиллаштириш юзасидан қўрилган чоралар кўп йиллар давомида биринчи марта бошқарув органлари, аппарат, хўдмаларини камайтиришга имкон берди. Министрликлар, идоралар ва бошқа бошқарув органлари аппарати қисқариб, 1985 йилдаги 117,4 минг киши ўрнига 1988 йилда 84,9 минг кишига тушди. Шу билан бирга корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар бошқарув хўдмалари соми шу даврда 60 минг киши кўпайди.

Меҳнат ва ишлаб чиқаришнинг ташкил этишнинг илгор шакллариин қўлланиш кенгайди.

СОЦИАЛ РИВОЖЛАНИШ

Халқ ҳўжалигида фаолиятнинг ҳамма соҳаларида биринчи кварталда 5,6 миллион киши банд бўлди, шундан ишчилар ва хизматчилар 4,9 миллион киши, колхозчилар 0,7 миллион кишини ташкил этди. Ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги кооперативларда 95,2 минг киши, шу жумладан, айни бир вақтда давлат корхоналари ва ташкилотларида ўриндошлик асосида ишлаб-таъминлаш ҳисобига олганда — 58,3 минг киши банд бўлди.

Ишлаб чиқаришнинг бошқаришда демократик асослар мустаҳкамланмоқда. Барча раҳбарларнинг 8 проценти лавозимга меҳнат коллективлари томонидан сайланди, шунларнинг 15 проценти хотин-қизлардир. Шунингдек, мастерларнинг 9 проценти, бригадирларнинг 43 проценти меҳнат коллективлари-сайланди. Мутахассисларнинг 4 минг лавозими конкурс асосида этилди.

Корхоналарда ва уларнинг бўлинмаларида 15 мингга яқин меҳнат коллективлари кенгашлари ишлаб турибди. Кенгашларга сайланган 169 минг хўдмидан деярли 105 минг киши ишчилардир.

Аҳолининг даромадлари. Халқ ҳўжалигида ишчилар ва хизматчиларнинг ойлик ўртача иш ҳақи 175 сўмни ташкил этди, ўтган йилнинг шу даврида 167 сўмни ташкил этган эди. Колхозларнинг жамоат ҳўжалигида колхозчиларнинг ўртача ойлик меҳнат ҳақи ўтган йилнинг шу давридаги 93 сўм ўрнига 96 сўмни ташкил қилди.

Аҳоли иқтисодий истеъмоли фондларидан 1940 миллион сўмлик тўлов ва имтиёзлар олди, бу эса ўтган йилнинг биринчи кварталдагига нисбатан 2,6 процент кўп.

Кескалар ва инвентарларнинг интернат-уйларидан оқватланиш ва дорини-дорини учун сарф-харажатлар нормаси оширилди. Меҳнат ветеранларига узлуksиз иш стажини учун пенсиясига қўшимча белгилашдаги чеклашлар бекор қилинди.

Давлат статистика органлари мунтазам текшириб бораётган ишчилар ва хизматчилар билан таъминотнинг тула даромадларини олинган ҳар бир аъзои ҳисобига ойна 102 сўмни, колхозчиларнинг оилаларида эса 68 сўмни ташкил қилди.

Биринчи кварталда аҳолининг СССР омонат банки муассасаларига қўйган пуллари ўтган йилнинг биринчи кварталдаги 191,1 миллион сўм ўрнига 224,4 миллион сўм кўпайди, ёки 6,4 миллион сўмга эди. Бундан ташқари 48,2 миллион сўмлик сертификат сотилди.

1989 йилнинг январь—март ойларида спиртли ичимликлар қийматида ташқари 2,6 миллиард сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди, бу эса ўтган йилдагидан 204 миллион сўмлик кўпайди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 37,8 миллион сўмлик кўпайди. Биринчи кварталда озиқ-овқат маҳсулотларининг айрим энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қуйидаги маълумотлар билан ифодаланади:

	1989 йил I кварталда	1988 йил I кварталига нисбатан	Тошкентнинг баъзи маҳсулотлари
Гўшт (давлат ресурслари хом ашёсидан тайёрлангани), минг тонна	36,1	106	97
Қолбаса маҳсулотлари, минг тонна	15	102	99,7
Сариёғ (давлат ресурслари хом ашёсидан тайёрлангани), минг тонна	3,3	107	105
Қаймоғи олинмаган сўт маҳсулотлари сутта айлантириб ҳисоблаганда (давлат ресурслари хом ашёсидан тайёрлангани), минг тонна	168	104	104
Маргарин маҳсулотлари, минг тонна	8,8	101	101
Ҳўдмидан ташқари (давлат ресурслари хом ашёсидан тайёрлангани), минг тонна	150	103	102

	1989 йил I кварталда	1988 йил I кварталига нисбатан	Тошкентнинг баъзи маҳсулотлари
Гўшт (давлат ресурслари хом ашёсидан тайёрлангани), минг тонна	36,1	106	97
Қолбаса маҳсулотлари, минг тонна	15	102	99,7
Сариёғ (давлат ресурслари хом ашёсидан тайёрлангани), минг тонна	3,3	107	105
Қаймоғи олинмаган сўт маҳсулотлари сутта айлантириб ҳисоблаганда (давлат ресурслари хом ашёсидан тайёрлангани), минг тонна	168	104	104
Маргарин маҳсулотлари, минг тонна	8,8	101	101
Ҳўдмидан ташқари (давлат ресурслари хом ашёсидан тайёрлангани), минг тонна	150	103	102

Бир қанча муҳим маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳажмининг камайиб кетганини озиқ-овқат ресурсларини ташкил этишда кескинликни вуқудга келтирди. Бунинг устига савдога гўшт ва гўшт маҳсулотлари, қаймоғи олинмаган сўт маҳсулотлари, пишлоқ, балик ва балик консервалари, маргарин маҳсулотлари, қондиртер маҳсулотлари етказиб бериш планлари барбод этилмоқда.

Аҳолининг гўшт, сариёғ, қанд-шаклар ва қондиртер маҳсулотлари билан таъминлаш, айнаси кичик ва ўртача шаҳарларда кескин бўлиб турибди.

Аҳолининг картошка ва мева-сабзавот маҳсулотларига эҳтиёжлари тула қондиртермайти. Қиш-баҳор даврида таркиб-тегишда етилирилган сабзавотлар билан таъминлаш масалалари етарлича ҳал қилинмапти.

Колхоз бозорига қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари нархи бир процент арзонашди, шу билан бир вақтда картошка нар

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитетининг ахбороти

Кондитер маҳсулотлари, минг тонна	55	104	106
Консервалар, миллион шартли банка	148	107	95
Шу жумладан, мева-сабзавот консервалари	143	107	95

1,1 миллиард сўмлик енгил саноат товарлари ишлаб чиқарилди. Ана шундай буюмларини ишлаб чиқаришнинг ўсиши ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 105,4 миллион сўмни ёки 10,9 проценти ташкил этди, жумладан Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги корхоналарида 84,5 миллион сўмни ёки 11,4 проценти ташкил этди.

Болалар, ёшлар ва катта ёшдаги кишилар учун бир қанча товарлар ишлаб чиқариш юзасидан биринчи квартал топширилари бажарилди. Шу билан бир вақтда ана шундай товарларга эҳтиёж тула қондиртермайти.

Енгил саноат устама билан сотиладиган маҳсулотлар ҳисобига қўйилмоқда. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг саникта ишлаб чиқариш бirlашмаси ва «корхонаси (ҳами ишлаб чиқариш корхоналарининг 11,4 проценти) маҳсулот етказиб бериш шартномавий мажбуриятларини бажармади. Улар истеъмолчиларга 7,8 миллион сўмлик маҳсулотни етказиб бермадилар.

Нооziқ-овқат халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 12 процент кўпайди. Бундай товарларини ишлаб чиқариш қуйидаги маълумотлар билан ифодаланади:

	1989 йил I кварталда	1988 йил I кварталига нисбатан	Тошкентнинг баъзи маҳсулотлари
Ип-газлама, миллион квадрат метр	127	99	114
Жўн газлама, минг квадрат метр	199	113	108
Шойин газлама, миллион квадрат метр	35,6	104	105
Трикотаж буюмлар, миллион дона	27,2	100,9	107
Пайпоқлар, миллион жуфт	26,7	99,4	120
Пойабзал, миллион жуфт	11,0	103	112
Хўдмидан ташқари, минг дона	46,0	102	128
Мебель, миллион сўмлик	62	101	108
Чинни-фаянс идишлар, миллион сўмлик	18,5	102	103

Чакана товар обороти ва пулли хизматлар. Давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти 1989 йилнинг биринчи кварталда 3,9 миллиард сўмни ташкил этди ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 224,2 миллион сўм (6,2 процент) кўпайди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ва нооziқ-овқат товарлари соми 3,8 процент кўпайди. Умуман республикада товар обороти умумий ҳажми плани 101,5 процент бажарилди.

Давлат ва кооператив савдосида айрим товарларнинг соми қуйидаги маълумотлар билан ифодаланади:

(минг тонна)

	1989 йил I кварталда	1988 йил I кварталига нисбатан	Тошкентнинг баъзи маҳсулотлари
Най маҳсулотлари	762	102	
Қаймоғи олинмаган сўт маҳсулотлари	156	101	
Пинол	1	86	
Сариёғ	13	112	
Ҳўдмидан ташқари	40	105	
Маргарин маҳсулотлари	8	106	
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	80	102	
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	8	106	
Тухум, миллион дона	309	96	
Қанд-шаклар	59	91	
Кондитер маҳсулотлари	54	101	
Чой	3	94	
Картошка	88	68	
Сабазавот	78	108	
Мевалар ва цитрус мевалар	9	126	
Алкоголсиз ичимликлар, миллион декалитр	1,9	97	
Минерал сувлар, миллион декалитр	1,5	81	
Мева ва сабазавот шартлатлари, миллион шартли банка	20	90	
Арақ ва ликер-арак маҳсулотлари, миллион декалитр	1,3	150	
Узум виноси, миллион декалитр	0,9	139	
Шампан виноси, миллион декалитр	0,1	119	
Қоньяк, миллион декалитр	0,1	110	
Пино, миллион декалитр	2,1	109	
Тамак маҳсулотлари, миллион сўмлик	55	92	
Кийим, ич кийим ва газлама, миллион сўмлик	580	112	
Трикотаж буюмлар, миллион сўмлик	158	109	
Пайпоқлар, миллион сўмлик	39	109	
Чарм пойабзал, миллион сўмлик	144	91	
Чинни-фаянс, майолика ва шиша идишлар, миллион сўмлик	36	106	
Совун ва синтетик кир ювиш воситалари, миллион сўмлик	17	102	
Мебель, миллион сўмлик	81	104	
Хўдмидан ташқари, минг дона	30	107	
Кир ювиш машиналари, минг дона	52	102	
Электр чанг тозалагичлар, минг дона	25	102	
Соатлар, минг дона	502	99	
Фотоаппаратлар, минг дона	33	71	
Радио қабул қилиш қурилмалари, минг дона	64	81	
Телевизорлар, минг дона	61	90	
Жўмалдан, рангли телевизорлар	25	90	
Магнитофонлар, минг дона	58	83	
Велосипедлар ва мопедлар, минг дона	52	93	
Мотоцикллар ва мотороллерлар, минг дона	15	66	
Енгил автомобиллар, минг дона	20	60	
Егоч-тахта, миллион сўмлик	11	110	
Шинфэр, миллион шартли плита	74	99	
Автомобиль бензини	119	106	

Давлат буюртмалари ва бевосита алоқаларга мувофиқ маҳсулот етказиб бериш шартномавий мажбуриятлари 1988 йил январь — март ойларидан 99,1 процент ўрнига 99,2 процент бажарилди. Корхоналар ва бирлашмаларнинг 13 проценти шартнома интизомини бузиб, истеъмолчиларга 38,9 миллион сўмлик маҳсулотни етказиб бермадилар (ўтган йилнинг биринчи кварталда корхона ва бирлашмаларнинг 11 проценти шартнома интизомини бузган ва 43,7 миллион сўмлик маҳсулотни етказиб бермаган эди). Машинасозлик, химия-егочсозлик, агроаноат ва социал комплекс корхоналари маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларини бажаришда анчагина қўлқонликка йўл қўйди. СССР Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлик министрлиги, СССР Медицина-биология саноати министрлиги қарашли барча корхоналар ва бирлашмалар, СССР Электротехника саноати министрлиги қарашли корхоналарнинг 38 проценти, СССР Ҳўдмидан ташқари саноати министрлиги қарашли корхоналарнинг 15 проценти («Ўзбекмебель-территориал ишлаб чиқариш бирлашмаси»), Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги қарашли корхоналарнинг 11 проценти шартнома интизомини бузди.

Саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш 1988 йилнинг биринчи кварталига нисбатан 7,2 проценти ортди.

Меҳнат унумдорлиги 7,1 процент кўпайди. Ишлаб чиқариш ўсишининг 99 процентига меҳнат унумдорлигининг ортиси эвазига эришилди.

Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳрида 1989 йилнинг биринчи кварталда саноат иши (Иттифоқ қарамонидан саноат ҳам шу ҳисобга қиради) маълумотлари қуйидагича бўлди:

(процент ҳисобида)

	1989 йил I кварталда	1988 йил I кварталига нисбатан	Тошкентнинг баъзи маҳсулотлари
Қорақалпоғистон АССР	99,2	1,3	4
Андижон области	99,6	1,3	11
Бухоро области	99,2	1,8	9
Қашқадарь области	99,7	1,1	14
Наманган области	99,5	1,6	14

Бир қанча муҳим маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳажмининг камайиб кетганини озиқ-овқат ресурсларини ташкил этишда кескинликни вуқудга келтирди. Бунинг устига савдога гўшт ва гўшт маҳсулотлари, қаймоғи олинмаган сўт маҳсулотлари, пишлоқ, балик ва балик консервалари, маргарин маҳсулотлари, қондиртер маҳсулотлари етказиб бериш планлари барбод этилмоқда.

Аҳолининг гўшт, сариёғ, қанд-шаклар ва қондиртер маҳсулотлари билан таъминлаш, айнаси кичик ва ўртача шаҳарларда кескин бўлиб турибди.

Аҳолининг картошка ва мева-сабзавот маҳсулотларига эҳтиёжлари тула қондиртермайти. Қиш-баҳор даврида таркиб-тегишда етилирилган сабзавотлар билан таъминлаш масалалари етарлича ҳал қилинмапти.

Колхоз бозорига қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари нархи бир процент арзонашди, шу билан бир вақтда картошка нар

хи 11 процент, мева нархи 2 процент, гўшт нархи 5 процент ошди.

Республиканинг кўпгина регионларида тикувчилик ва трикотаж маҳсулотларининг хили кам: савдода палто, костюмлар, аёллар ва болалар колготкалари, спорт кийимлари, барча ёшдаги гуруппалар учун пойабзал етказилмади.

Мебель, термослар ва унинг эҳтиёт қолбалари, миксерлар, универсал ошхона машиналари, тикув машиналари, механик будильниклар, рангли фотоқўғоқ, мотоциклларнинг эҳтиёт қисмлари ва бошқа товарлар савдоси тақчил бўлди.

Егоч-тахта ва бинокорлик материаллари етказиб бериш қўлайди, аҳолини маҳаллий бинокорлик материаллари билан таъминлаш яқинлашди, шунга қарамай, қўпгина областларда егоч-тахта, қурилиш материаллари, лак-бўёқ материаллари, санитария-техника жиҳозларининг кўп турлари аввалгидек етказилмади.

Аҳолига 433 миллион сўмлик пулли хизмат кўрсатилди, бу эса ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 10,5 процент кўпайди. Аҳолига пулли хизмат кўрсатаётган корхоналар ва ташкилотлар соми кўпаймоқда.

Биринчи кварталда аҳолига хизмат кўрсатиш асосий фаолиятига кирмайдиган министрликлар ва идораларнинг корхоналари аҳолига қилган хизмат ҳажми 112 миллион сўмни ташкил этди. Бироқ бу корхоналарнинг бевосита ўзи кўрсатадиган хизмат ҳажми (маиший, транспорт, санаторий-курорт, физкультура ва спорт хизмати ва бошқалар) 90 процентдан кўпрогини ташкил этди. Озгина қисми эса аҳолига егоч-тахта, бинокорлик, пардозлаш материаллари, ноқондиция буюмлар, ишлаб чиқариш қишлоқларини сотишдан иборат. Бундай савдодан тушган пул 6,8 миллион сўмни ташкил этди ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,5 барабар кўп бўлди.

Корхоналар ва ташкилотлар биринчи квартал учун қабул қилган пулли хизмат кўрсатиш ҳажми пулли республикада умуман бажарилди. Шу билан бир вақтда Қорақалпоғистон АССРда, Андижон, Қашқадарь, Самарқанд ва Сурхондарь областларида бу план бажарилмади, аҳолига 125,4 миллион сўмлик маиший хизмат кўрсатилди, бу эса ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 7 процент кўпайди; плава бажарилди. Аҳолининг маиший хизматининг қўпгина турларига эҳтиёжлари тула қондиртермайтиган шароитда маиший хизмат корхоналари томонидан хизмат ҳажмининг 11 процентдан кўпрогини корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар учун бажарилмоқда.

Уй-жой ва социал-маданий қурилиш. Давлат капитал маблағлари ҳисобидан жами майдони 558,6 минг квадрат метрлик 8 минг янги квартира фойдаланишга топширилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан уй-жойларини фойдаланишга топшириш 22,7 минг квадрат метр камайди.

5,1 минг ўқувчиға мўлжалланган умумтаълим мактаблари, 240 ўқувчи ҳунар-техника ўқув юрти, 2,6 минг ўқувчи мактабга тарбия муассасалари қурилди.

730 ўқувчи касалхоналари, бир сменада 1390 кишини қабул қиладиган амбулатория-поликлиника муассасалари, 1920 ўқувчи клублар ва маданий уйлари ишга тушдирилди. Ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан мактабларини фойдаланишга топшириш 37 процент, мактабга тарбия болалар муассасаларини фойдаланишга топшириш 13 процент, ҳунар-техника билим юртини фойдаланишга топшириш 75 процент камайди.

Биринчи кварталда йиллик топшириқ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШДА УЮШҚОҚЛИК ВА ИНТИЗОМНИ ОШИРАЙЛИК

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Пахта териш машиналари, минг дона	1,8	108	86
Экскаваторлар, дона	295	74	72
Минерал ўғитлар (таркибида озуқа моддалари юз процент, деб ҳисобланганда), минг тонна	500	98	99
Усимликлари муҳофаза этишни хизматлари воситалари (таркибида таъсир этувчи моддалар 100 процент, деб ҳисобланганда), минг тонна	12,4	99,5	113
Сульфат кислотаси, минг тонна	689	91	110
Химиявий тола ва иплар, минг тонна	12,0	98	97
Синтетик смола ва пластмассалар, минг тонна	40,0	93	96
Қоғоз, минг тонна	6,5	102	100,8
Картон, минг тонна	13,9	103	106
Цемент, миллион тонна	1,4	100,2	100,3
Асбест-цемент листлар (шифер), миллион шартли плита	111	98	95
Асбест-цемент қурув ва муфтлар, минг километр шартли қурув	0,6	98	98
Дераза ойисни, минг квадрат метр	684	138	120

Хўжалик шартномаларининг ўз вақтида тузилиши, ишлаб чиқариш коллективларининг тизим иш планларини қабул қилиш саноат муваффақиятли ишлашининг муҳим шартидир. Аммо кўпгина корхоналар ҳали ҳам 1988 йилда истеъмолчилар билан маҳсулот етказиб бериш юзасидан, шунингдек халқ истеъмоли товарлари етказиб бериш юзасидан хўжалик шартномалари тузишнинг нисбатан етказишгани йўқ. Маҳсулотнинг айрим турларини етказиб бериш юзасидан корхоналар қабул қилган планлар контрол рақамлардаги нисбатан камдир. Айни вақтда бир қанча маҳсулотлар юзасидан биринчи квартал планга тизим бўлмади, йиллик иш вақти фондида ўтган кварталнинг улушига мос бўлмади ҳамда 1988 йилнинг январь-март ойларида эришилганидан пастроқ бўлди.

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ

Шу йилнинг биринчи кварталда қишлоқ хўжалиги корхоналарида тирик вазида 97,3 минг тонна ўғит, 229,4 минг тонна сут ва 380,9 миллион дона тухум етиштирилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ўғит етиштириш 7,8 минг тонна, сут 6,7-минг тонна кўпайди, тухум етиштириш эса 13,2 миллион дона камайди. Сурхондарё, Тошкент ва Фарғона областлари хўжаликларидида ўғит етиштириш камайди. Самарқанд области хўжаликларидида сугирлар камайиб кетганлиги сабабли сут етиштириш озади. Умуман республикада январь-март ойларида ҳар бир сугирдан ўртача соғиб олинган сут 582 килограмм бўлди, 1988 йилнинг шу даврида ҳар бир сугирдан 557 килограммдан сут соғиб олинган эди. Қорақалпоғистон АССР хўжаликларидида ҳамда Бухоро, Наманган, Сурхондарё ва Фарғона областларидида ташқари бошқа кўпгина областларда тухум етиштириш камайди. Қолхозлар, совхозлар ва хўжаликларора корхоналарда бир йил мобайнида **чорва моллари соғи** (минг бош ҳисобида) қуйидагича ўзгарди:

	1988 йил	1989 йил
Қўрамо	1688,5	1661,2
Шу жумладан сугирлар	437,7	426,2
Қўчалар	583,1	572,1
Қўча ва эчкилар	6645,9	6624,4

Қорақалпоғистон АССР хўжаликларидида ҳамда Қашқадарё, Наманган ва Фарғона областларидида ташқари кўпгина областларнинг хўжаликларидида 1988 йилнинг 1 апрелига нисбатан қўрамо соғи; Қорақалпоғистон АССР, Самарқанд, Тошкент ва Фарғона областларидида сугирлар соғи; Бухоро, Наманган, Самарқанд, Тошкент, Фарғона ва Хоразм областлари хўжаликларидида эса асосан озуқа тақчиллиги сабабли қўча ва эчкилар соғи камайди.

Барча категориялардаги хўжаликларда **чорвачилик маҳсулоти** ҳақида қуйидагича бўлди:

	1988 йил	1989 йил	1989 йилга нисбатан ўзгариш, процент
Чорва мол ва парранда (тирик вазида), минг тонна	104,5	107,8	103,2
Сут, минг тонна	218,3	227,4	104,2
Тухум, миллион дона	373,6	361,9	96,9

Андижон, Бухоро, Сурхондарё, Тошкент ва Фарғона областлари хўжаликларидида ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан чорва моллари ва парранда; Қорақалпоғистон АССР ҳамда Бухоро, Наманган, Сурхондарё ва Фарғона областларидида ташқари кўпгина областларда тухум камроқ ҳарид қилинди.

1989 йилнинг биринчи кварталда республиканинг қолхозлари ва давлат хўжаликларидида парник-иссиқ хоналарда ва оқич ерларда етиштирилган эртанги сабзавотлардан 1 минг тонна ҳарид қилинди, бу эса 1988 йилнинг шу даврига нисбатан 1,4 марта камдир. Бухоро, Самарқанд, Сурхондарё ва Сирдарё областларида сабзавот ҳариди камайди. Сабаботни Сирдарё области 9,3 марта ва Сурхондарё области 2,1 марта ҳам ҳарид қилиб, ҳарид қилишнинг жуда камайишига йўл қўйилди.

Республика хўжаликларидида 1989 йил ҳосили учун баҳорчи экинларнинг экиндоқлари, 1989 йилнинг 17 апрелига қадар 1687,1 минг гектар ерга экин қилинди (бу 1988 йилга нисбатан 67,8 минг гектар камдир), шу жумладан дон ва дукканли экинлар (маканкуҳорида ташқари) — 30,9 минг гектарга, маканкуҳори 140,8 минг гектарга, пахта 1222,9 минг гектарга, картошка 16,4 минг гектарга, сабзавот ва қовун-тарвуз 65,3 минг гектарга, бир йиллик ва кўп йиллик ўтлар 168 минг гектар ерга экинди.

Ўзбекистон ССР хўжаликларидида 1 апрелга қадар деярли барча экин техникаси ишта тайёрлаб қўйилган эди. Жами тракторларнинг фақат 8 процентини техникавий носоз ҳолатда борди.

Агротехноат комплексига трактор плуглар, пахта териш машиналари, трактор селкалари ва бошқа техника етказиб бериш юзасидан шартномавий мажбуриятлар бажарилди. Шу билан бир қаторда, комплекс 698 та трактор култиватори, 111 та трактор қосилмасини ҳам олди, ушбу техника баҳорчи дала ишларини ўтказиш учун зарур эди.

Газетада босилмади, аммо чора кўрилди

САМАРҚАНД ОБЛАСТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— Пайарқой районидаги Қувондиқ номи қолхозида яшовчи А. Қувондиқовнинг

аризаси област ички ишлар бошқармаси томонидан кўриб чиқилди. Унда кўрсатилган фактлар тасдиқланди. Ҳақиқатан ҳам текширишда совет савдоси қондалари кўпол равишда бузилганлиги аниқланди. Жумладан, ҳариддорлар ҳақидаги уриб қолди, айрим товарларни беркийтиб қўйиш каби камчиликлар очиб ташланди. Текшириш материаллари чора кўриш учун Пайарқой райони ички ишлар бўлимига юборилди. Област ички ишлар бош-

Шартномавий мажбуриятларга мувофиқ етказиб берилган минерал ўғит 422,6 минг тоннани ташкил этди. Шу билан бирга ўтган йилнинг шу давридаги нисбатан 13,6 минг тонна минерал ўғит кам етказиб берилди. Қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминланган тармоқларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда агросаноат комплексининг тараққиётига маблаг билан таъминлашнинг барча манбаларидан 645 миллион сўмлик капитал маблаг ажратилиб, ўзлаштирилди. Комплекснинг қайта ишловчи тармоқларида ўғит ишлаб чиқарадиган қувватлар ишта солинди. Холодильникларнинг қуввати кўпайтирилди. 1,8 минг гектар сугорилган янги ерлар фойдаланишга топширилди. 6,3 минг гектар сугорилган ерлар комплекс реконструкция қилинди.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Давлат корхоналари ва ташкилотлари 759 миллион сўмлик асосий фондларни ишта солдлар. Бу эса ўтган йилнинг шу давридаги нисбатан 98 миллион сўм камдир.

1988 йилда ишта тузирилиши таъминланмаган давлат буюртмаси қосилмасида қувватлар ва объектлар ишта тузирилди. Булар орасида Самарқанд химия ва дифтосозлик заводларидида сульфат кислотаси ва лифт ишлаб чиқарадиган қувватлар, Навоий цемент заводида цемент ишлаб чиқарадиган қувватлар бор. Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарадиган қувватлар кўпайтирилди.

Давлатнинг 863 миллион сўмлик марказлаштирилган капитал маблаглари ўзлаштирилди. Бу — йиллик лимитнинг 20 процентини ташкил этди.

Корхоналар ва ташкилотлар капитал қурилишга ўзларининг 272 миллион сўм маблагини иштадлар ёки бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,8 марта кўпдир. Давлат капитал маблагларидида уларнинг салмоғи 24 процентини ташкил этди, бу 1988 йилнинг биринчи кварталда 12 процент бўлган эди. Ана шу 1988 йил ва 1989 йилнинг биринчи кварталда оид кўрсаткичлар ёқили-энергетика комплексидида тегишли тарзда 26 ва 20 процентини, металлургия комплексидида 47 ва 45 процентини, машинасозликда 55 ва 43 процентини, қурилиш комплексидида 47 ва 20 процентини ташкил этди.

Мавжуд корхоналарни техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва реконструкциялаш 164 миллион сўм марказлашган капитал маблаг сарфланди, корхона ва ташкилотларнинг 86 миллион сўм ўз маблаг сарфланди. Ана шу мақсадларга йўналтирилган капитал маблагларнинг умумий ҳажми ўтган йилнинг шу давридаги нисбатан 7 процент камайди.

Қурилиш-монтаж ташкилотлари бажарган пудрат ишлари ҳажми 4 процент, меҳнат унумдорлиги 1,3 процент камайди. Умуман қурилиш ташкилотларида пудрат ишлари плани 99,6 процент, ишта тузирилган объектларда 92 процент бажарилди. Ўзбекистон ССР Состройининг ишта тузирилган объектларидида белгиланган топшириқнинг бажарилиши таъминланмади.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Умумойдаланишдаги транспортда юк жўнатиш куйидаги маълумотлар билан ифодаланган:

	1989 йилнинг биринчи кварталда, миллион тонна	1988 йилнинг биринчи кварталда, миллион тонна	1989 йилнинг биринчи кварталда, 1988 йилга нисбатан ўзгариш, процент
Транспортнинг барча турларида	92,9	100,1	
Шу жумладан:			
Темир йўл транспорти	18,3	97,8	
Автомобиль транспорти	74,5	100,3	
Авиация транспорти, минг тонна	10,4	99,8	
Темир йўл транспортида юк жўнатиш топшириғи	96,9		
процент, автомобиль транспортида юк жўнатиш топшириғи	102,9		

Умумойдаланишдаги транспорт барча турларида пассажир обороти 2,1 процент камайди ва 7,5 миллиард пассажир-километри ташкил этди, шу жумладан автомобиль транспортида тегишли тарзда 6,4 процентини ва 470 миллиард пассажир-километри ташкил этди. Ўзбекистон территориясида жўнатишган темир йўл бўлимидаги пассажир обороти планини 100,7 процент бажарди, темир йўл авиацияси пассажир обороти планини 108,9 процент ади этди.

Автобуслар ва таксомоторларда пассажир ташинишдан тушадиган даромад 1988 йилнинг январь—март ойлари даражасида бўлди ва 109,4 миллион сўмни ташкил этди. Даромад олиш плани бажарилмади. Шаҳар транспортда пассажирларга хизмат кўрсатишда ҳали ҳам камчиликлар бор. Республиканинг бир қанча шаҳарларида танлаб ўтказилган текшириш йўли кўрсатдики, яшаш жойидан иш (ўқий) жойига бориш учун йўлга ўрта ҳисобда 36 минут сарфланмади.

Ҳар беш йўловчининг бири иш жойига 40—59 минутда, ҳар 8 йўловчининг бири бир соатдан кўпроқ вақтда етиб бормоқда. Шаҳар транспорти қатновининг маршрутлари мукаммал эмас: ҳар тўрт йўловчининг бири ишга бораётиб, иккинчи транспортта ҳам қинади, ҳар беш йўловчининг бири ишга ва бундан ҳам кўпроқ транспортта тушади. Йўловчиларнинг 75 проценти шаҳар автобусларида, 67 проценти троллейбусларида, 56 проценти трамвайларида, 58 проценти метрополитен поездаларида одам тулиб-тошиб кетган, деб таъкидланди. Автобус, троллейбус ва трамвайда қатнайдаган ҳар икки йўловчининг бири ишлаб чиқарадиган ҳаракатдаги составнинг техникавий ҳолатини қонирасиз, деб ҳисобламоқда. Автобус ва троллейбусга тушган ҳар икки йўловчининг бири, трамвайга тушган ҳар уч йўловчининг бири йўл давомида бекатлар тўғрисида ахборот берилмаётганлигини айтди. Шаҳар транспорти кечқурун ва тунда қоникқар ишлаб чиқаришни иккинчи ва учинчи сменада ишлаб, автобусларга чиққан йўловчиларнинг 16 проценти, троллейбусларга тушган йўловчиларнинг 9 проценти ҳамда трамвай ва метрога тушган йўловчиларнинг 50 проценти таъкидланди.

Январь — март ойларида автобусларнинг 98 проценти сўғити бекатга кечикмай келди; рейсининг сўғити бекатига (автобусларнинг маршрутга чиқиши бекор қилиниши ва маршрутдан планда кўзда тутилган тарзда чиқиб кетиш оқибати)да жадвалига кўра келиши лозим бўлган жами автобусларнинг 6,3 проценти келмади.

Ҳаракатдаги темир йўл составининг қатнов жадвали бузилиб турди. 1989 йилнинг биринчи кварталда Ўзбекистон территориясида жўнатишган темир йўл бўлимидаги 5,3 процентдан 12,8 процентга пассажир поездалари графикни бузиб йўлга тушди. Январь — март ойларида самолётларнинг мунтазам қатнови 80,3 процентини ташкил этди, 1988 йилнинг шу даврида, бу кўрсаткич 74,3 процент бўлган эди.

Алоқа корхоналари аҳолига 25,4 миллион сўмлик хизмат кўрсатдилар (бу — планининг 106 процент бажарилганини билдиради ва ўтган йилнинг шу давридаги нисбатан 113 процентини ташкил этди). Алоқа корхоналарининг телефон тармоғида асосий тегишли аппаратлари 1989 йилнинг 1 апрелида 1 январга қараганда 49 минг дона (4 процент) кўпайди.

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитети

УЧҚУРҒОН РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

— Норинкада қишлоқ Совети территориясида истиқомат қилувчи Б. Нишонов аризаси текширилди. Бунда ҳатта қўрсатилган фактларнинг қайси қисми тасдиқланди. Текширишда район дона маҳсулотлари тайёрлаш пунктдан 53-магазинга (му-

дири Э. Деҳқонов) 490 килограмм гуруч ва 100 килограмм оқшўқ берилганлиги аниқланди. Лекин район маълумот жамияти правленеси ёки қорчи ташкилотлар томонидан гуручга оқшўқ қўшиб сотиш тўғрисида ҳеч қандай қўрсатма ёки бўй-руқ берилмаган. Район маълумот жамияти правленеси йилгилишда совет савдоси қондаларини кўпол равишда бузганлиги учун 53-магазини мудир Э. Деҳқоновга ҳайфсан эълон қилинди.

МАРКСИЗМ—ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ ИЛМИЙ АСОСИ

Бугун ер юзидаги бутун тараққийпарвар инсоният илмий коммунизм назариясининг асосчиси, буюк мутафаккир, оташин революционер, Карл Маркс турган куннинг 171 йиллигини кенг нишонламоқда.

Бугун ер юзидаги бутун тараққийпарвар инсоният илмий коммунизм назариясининг асосчиси, буюк мутафаккир, оташин революционер Карл Маркс турган куннинг 171 йиллигини кенг нишонламоқда.

Иксониятта ва унинг энг революцион синфи бўлмиш пролетариатга дуйин билиш ва уни илмий асосда қайта қуришнинг буюк дастури Карл Маркс ва унинг номид билан аталган таълим — марксизм билан боғлиқдир. Зотан, К. Маркс ўз асарларида капитализмнинг муқаррар равишда ҳалокати ҳамда социализм ва коммунизм тантанасини илмий жиҳатдан асослаб берди.

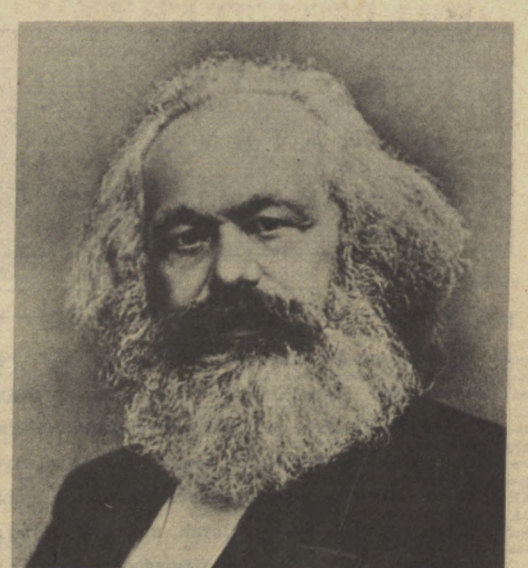
К. Маркс ўзи иштаётган капитализм даврида оқ бераётган тарихий воқеаларнинг мазмунини чуқур тушуниб етиб, уларни илмий жиҳатдан асослаб берди. Унинг философия ва сиёсий иқтисод соҳасидаги буюк кашфиётлари илмий социализм назариясини яратишга олиб келди. Буюк ҳоҳийнинг муносиб издоши Ф. Энгельсининг таъбири билан айтганда, К. Маркснинг тарихини материалистик асосда тушуниш ҳамда қўшимча қийматга асосланган капиталистик ишлаб чиқариш силларини очиб беришдан иборат икки буюк кашфиёти туфайли социализмнинг илмий назарияси яратилди. Тарихда биринчи марта Маркс таълимотида социализм ишчилар ҳаракати билан бириштирилди, илгор назария билан қурулган ҳамда жамиятини илмий асосда қайта қуришга қўйиб бўлган ишчилар синфига раҳбарлик қила билган революцион партия бўлиши зарурлиги далиллаб берилди.

«Коммунистик партия Манifest» асарида пролетарият диктатураси тўғрисидаги тоғ тукур таъкид этилиб, унинг формалари, функциялари ва методлари ҳам асослаб берилди, бу илмий ҳаракат стратегияси ва тактикаси учун катта аҳамиятга эга бўлди.

Марксизм классикларининг бу гоғлари янги тарихий шайда В. И. Ленин томонидан аянда ривонлаштирилди, Улуг Октябрь социалистик революциясидан кейин эса бизнинг мамлакатимизда, бошқа социализм мамлакатларида конкретлаштирилди ва жамият тараққиёти талабларига мос равишда амалга оширилмади.

Совет халқининг янги жамият қуришдаги тарихий ғарфарли, Улуг Ватан урушидаги ғалабаси, мамлакатнинг социалистик ривонлашган йўлидан ишон билан олға бориши, СССРнинг жаҳон тараққиёти жараёнига таъсирини кучайиши жамиятимиз раҳбар ва етакчи кучи бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси фаолияти билан ҳамбарчас боғланган.

КПСС учун халқ — тарихий ижодкор, коммунистик бунёдкорлик — унинг иродаси, куч-гайрати, ақл-дрокориди, деган марксизм-ленинча қонда таъкидланган. Партия халқ учун яшайди, унга хизмат қилишди ўз фаолиятининг мазмуну деб билиди. Унинг сиёсати барча совет кишиларининг туб манфаат-

лиқ бўлади, ишчилар ҳаракати объектив ва субъектив шарт-шароитининг табақаланиши, ҳар бир мамлакатда унинг илмий ўзига хослиги ва конкрет хусусиятлари олиб бориши иккинчи тенденцияни ташкил этди. КПСС пролетар интернационализми фақат революцион бирдамликнигина эмас, балки ҳар бир партиянинг ўзига хослиги, тенг ҳуқуқлигини эътироф этишни ҳам ўз ичига олади, деб доимо таъкидламоқда.

КПСС XXVII съезди, XIX Бутуниттифок партия конференцияси, ва кейинги қатор Пленуми, жумладан 1989 йил апрель Пленуми коммунистлар ўз мамлакатларидаги аҳолини мустақил таҳлил қилишлари ва унга баҳо беришлари, ўз стратегик йўлларини, ўз сиёсатларини, энг ақил ва пировард мақсадлар учун курашда у ёки бу йўллари мустақил белгилашларини яна бир бор қайд этди. Коммунистик ва ишчи партиялар тулган тажриба умумий интернационал мулкдир. Улар турли шароитда ҳаракат қилганликлари учун революцион курашда қилмади, кил форма ва методларини қўлашга мажбур бўладилар. Уларнинг фаолиятига илмий ўзига хослик, конкрет тарихий вазият таъсир кўрсатади, бу эса қўшнча баъзи масалалар бўйича одатдагидек бўлмаган баҳо ва позицияларга, баъзан эса келишмовчиликларга ҳам олиб келади. КПСС бундай ҳолларда агар масалага турлича ёндашувлар бир-бирларининг қарашларини яхшироқ тушунишга, жаҳон революцион жараёни туб масалаларига доир ўзаро маъқул баҳо ва мунозараларни олиб келадиган бўлса, мунозаралар ҳамда ўртқоларга муҳокамалар фойдали бўлади, деб ҳисоблайди. Ҳозирги халқроқ коммунистик ва ишчилар ҳаракати тажрибаси марксизм-ленинча пролетар интернационализми концепциясининг тўғрилиги ва ҳаётийлигини тасдиқламоқда. Ҳаётий муҳолифларимизнинг миллиятликни антикоммунизмнинг энг муҳим элементига айлантиришга интилиши марксизм-ленинчилар олдида ҳар қандай турдаги ва қўришдаги миллатчиликка барҳам беришни биринчи даражада вазифа қилиб қўймоқда. Бунга эса барча мамлакатлар меҳнатқиллари жанговар бирдамлигини ҳамма чоралар билан аянда мустаҳкамлаш орқали эришиш мумкин.

ПРТЕЛАТАР социалистик интернационализм жаҳон социализм системаси мамлакатлари ўртасидида муносабатларнинг ўзатиш ташкил этди, бу системанинг ташкил топшиши Октябрьдан кейинги тарихнинг энг муҳим босқичи бўлди. Реал социализм мана қир йилдан олиб-дики, кўп халқларнинг муштарак тақдир, замонавий цивилизация ривонлашшининг ҳал қилувчи омил бўлиб келмоқда.

К. Маркс тарих сахнасида ишчилар синфи «Итоаткор ижодчи сифатида эмас, балки ўзининг маъсуллатини аниқлашда ҳамда уларнинг хўжайини деб аталадиганлар

нашр этилди.

Дунё Нажибулло матбуот конференцияси

Афғонистон Республикасининг президенти Нажибулло маҳалли ва хорижий журналистлар учун Кобулада матбуот конференцияси уюштирди.

Афғонистон давлатининг бошлиғи Афғонистонга доир битим имзолаш, кутга қилишга бир йил ва кетилганлиги олиб чиқиб совет ташланганга икки ярим ой тўлган бўлишига қарамай, мамлакатда тинчлик ўрна-тилишига ана шу икки муҳим воқеа тугдиган умидлар рўбига чинамди, деб таъкидлади. Бундан ташқари, мурасаси оппозициячилар айби билан хунрезлик анча кучайиб, нисбатан миёнага етди. Исёнчилар «шаҳарлар уруши» чоғида энг замонавий қуруллардан фойдаланмоқдалар. Бу қуруллар шу даражада кўпчи, бу ташқарида берилаётган бевосита мадад билан боғлиқдир. БМТ Бош секретари номига йўллаган мактубимда, деб таъкидлади прези-

дент. Ғарбининг, асосан АҚШнинг мадади билан Афғонистоннинг Афғонистон ички ишларида бевосита аралашуви тўғрисида рад этиб бўлмайдиган далиллар келтирилган. Бу Женева битимини тўғридан-тўғри бузишдир. Покистон территориясида оппозициянинг «ўтиш даври ҳукумати» тузилиши, Покистон «Коммандос» ва малишларининг Ялолобод учун жангларда иштироки — буларнинг барчаси Женева руҳи ва ҳарфини бузишдир. Совет қўшинлари олиб чиқиб кетилгандан сўнг Афғонистонга интервенция бошлаб юборилди, аммо афғон армияси тиш-тироғига қурулган оппозициячилар отрядлари ҳужумларини мустақил равишда қайтариб, уларга отир зарбалар беришмоқда.

Нажибулло Покистон ва Ғарб разведкаси фолбилари, ахборот воситалари қисқа муддатда ҳукумат

ағдариб ташланишини ба-шарот қилганлигини эс-латиб ўтди. Ҳаёт уларнинг мўлжаллари ҳақиқатдан йўроқ эканлигини кўрсат-ди. 15 февралдан буюн албатта кўп вақт ўтгани йўқ, аммо муайян ҳулоса-лар чикариш мумкин. Бу вақт ким тинчликка, ким эса афғон халқи бошига янги-янги қулфатлар со-лаётган хунрезликка ишти-лаётганини кўрсатди.

Пировардида Нажибулло АХДП умумийлиги сиёсий куч бўлиб, оппозициячилар ҳам иштирок эта оладиган коалиция ҳукумати учун курашмоқда, деб таъкид-лади. Собқ қирол Зоҳир шох хусусига келсан, у мил-лий сиёсий шахс сифатида можарони бартараф этиш нишга, ға ҳиссасини қўли-ниш мумкин. Бироқ мамла-катда монархия системаси-ни тиклаш тўғрисида гап ҳам бўлиши мумкин эмас.

(ТАСС).

БУГУН — МАТБУОТ КУНИ

СЕНИНГ МИНБАРИНГ, ЎРТОҚ

Ошкоралик ва демократия қуроли

«Ҳозир оммавий ахборот воситаларининг таъсирчанлиги янада катта аҳамият касб этмоқда. Марказий Комитет уларни яратувчилик воситаси деб, тор маҳкамачилик ва маҳаллийчиликка муро-сасиз бўлган умумпартиявий нуқтан назарнинг ифодаси, деб билади. Зотан, принципиал муло-ҳазалардан, ишни яхшилаш манфаатларидан ке-либ чиқадиган ҳамма таклифларни партия бундан буён ҳам қўллаб-қувватлайверади. Оммавий ах-борот воситаларида чуқур мулоҳаза, оперативлик қанча кўп бўлса ҳамда тасодифий, сенсацион ха-барлар кетидан қувиш қанча кам бўлса, уларнинг иши шунчалик самарали бўлади».

(КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездида Сийсий докладиндан).

«Наманган ҳақиқати» 70 ёшда

кўпроқни, ташкил этмоқда. Натижада у республикада биринчилар қатори хўжалик ҳисоби асосида ишламоқда. Кейинги икки йил давомида давлатдан дотация олмасдан, аксинча фойда келтирмоқда. Биргина 1989 йилнинг бирин-чи квартал ақуларига кура салкам 30 минг сўм фойда кў-рилди. Ҳозирги кунда газета ҳар бир сонининг таннари 2.5 тингига туғри келмоқда. Бу таъдир журналистларнинг моддий-маънавий манфаатдорлигини ошириди. Уларнинг ой-лик маоши 30—35 процент кўтарилди. Ходимларнинг уй-жой, енгил машиналарга бўлган эҳтиёжлари тўла қонди-рилди. Ҳозир редакцияда уй-жой учун навбат кутаётганлар йўқ.

Газета тематикасини кенгайтириш, мазмундорлиги ва таъсирчанлигини оширишга 500 га яқин жамоатчи мухбир-лар ҳам салмоқли ҳисса қўшаётганлар. Улардан айниқса, илчи Рузат Қурбонов, Собир Раҳмонов, колхозчи Кенжа Бекмирзаев, олим Нурли Қосимов, Мамаюн Мухиддинов, ўқитувчи Акмал Хусанов, кино ходими Рустам Юсупов, пенсионер Иброҳим Юсупов долзарб мақолалар билан фаол қатнашмоқдалар.

Редакциянинг барча бўлимлари қошида штатсиз бўлиб ва кенгашлар, ишчи қишлоқ мухбирлари постлари тузил-ган, область радиоси билан ҳамкорликда районларда «Ке-линг оқиқатига галлашайлик» мавзусида суҳбатлар ўтқа-зилиб, мақолалар уюштирилмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз қайта қуриш сиёсатини изчил амалга ошираётган экан, журналистлар фаолиятига умид би-лан қарамоқда. Дарҳақиқат, редакция журналистлари ҳаё-тизмиздаги янгиликни, поканиш жараёнларига тобора чу-қурроқ кириб боришмоқда. Редакциядаги ҳар бир журна-лист ўзининг шахсий планларига, ўзига хос ижодий лабора-ториясига эга. Чунинчи, А. Абдувалиев «Наштар» рубри-каси остида турмушимиздаги қурулларни танқид ва сатир-астига олса, Н. Ғамбариев аграр соҳада феолини қўрса-таётган қайта қуриш даргалари ҳақида очерклар ёзмоқда. Республика Журналистлар союзи мукофоти лауреати Қ. На-жмидинов билан област комсомол мукофоти лауреати Л. Ға-форов миллиятлараро муносабатлар мавзусида кўпроқ қалам-тебратмоқдалар. Уларнинг РСФСРнинг Киров, Токистон, ССРнинг Душанбе, Қирғизистон ССРнинг Ўш област-дан уюштирган саҳифа ва кўпма со материаллари област-партия комитети томонидан маъқулланди. Ўзбекистон ССРда хизмат қўсатган маданият ходими Ф. Мирзаев, Э. Нурма-тов, Х. Мамажоновлар коллективда мурабийлиги ҳарака-тига бош-қош.

Газетанинг сони кўпайиб, газетамизнинг тиражи ошаёт-ганлиги қувонарли, албатта. Бироқ биз ана шу миқдор жи-ҳатда ўсишни сифат жиҳатдан юксалиш билан ҳам тўла таъминланганимиз лозим. «Биз партиядан ажратмаётган оммавий ахборот воситалари зиммасига ҳам катта юмуш ту-шади, — деди ўртоқ М. С. Горбачев шу йил 29 март кунин оммавий-ахборот воситалари раҳбарлари билан бўлган уч-рашувида. — Ҳозирги вақтда оммавий-ахборот воситалари-си бирон-бир вазифани муваффақиятли ҳақ этганини тасав-вур қилиш қийин». Зеро, биз ҳали қайта қуриш соҳасида тўпаланган тажрибалар, муаммоларни ёритишда тўла изчил-ликка эришмаганимиз йўқ. Қайта қуриш йўлига тўғаноқ бўётганларнинг фойда учини танқидий материаллар етлари эмас. Ҳолбуки, қайта қуриш даврида партияга матбуотта алоҳида эътибор берилти. Бу бизга нисбатан ҳам катта иш-иш, ҳам катта масъулиятдир. Бинобарин, ижодий кол-лективимиз тинмай ишловини, материаллар тиражларини оширишни, журналистик маҳорат устида ишлашни, ҳаётнинг барча қирраларини қамраб олишни даркор.

Т. НАЗИРОВ,
«Наманган ҳақиқати» област газетаси муҳаррири.

ЖУРНАЛИСТЛАРГА МУКОФОТЛАР

Республика ижодий конкурслари якунлари

З.РИПОВА Раъно Зарипова «Ўшқоқ ҳақиқати» — «Сельская правда» газетаси-нинг мухбири, РАМОНОВА Раъно, «Совет» журналист-нинг мухбири, «Оналик ва болалик эътиборига муҳтож» мате-риаллари туркуми учун, «Оқи-нинг илдизлари», «Бобомерос-тупроғимиз», «Сиз нима дей-сиз» «Кўнра касал» тузаларми-кан» очерклари учун; ИСЛОМҚУЛОВ Меҳмонкул Исмоилулович, республика ра-диоси адабий-драматик эши-тиришлар бош редакциясининг катта муҳаррири, ТИЛОВБЕР-ДИЕВ Фотихбой, республика радиоси қишлоқ хўжалик эши-тиришлари бош редакциясининг бош муҳаррири, УБАЙ-ДУЛЛАЕВ Темур Ярадович, «Тошкент оқшони» — «Ваче-рий» Ташкент газетаси мух-бири, «Табассум» радиозинти-ришларини тайёрлаганилиги учун, қишлоқ хўжалик муаммо-ларига бағишланган туркум эшиттиришлари учун, «Бир асар тарихи» сарлавҳали тур-кум материаллари учун;

Г. М. ФИЛИН, «Правда Вос-тока» газетасининг бўлим му-дир; А. ҚОДИРОВ, Фарғона об-ласть радиокомитетининг му-ҳаррири; Е. Н. ТРАВАС, «Қишлоқ ха-қиқати» — «Сельская правда» газетасининг бўлим му-дир; Ш. А. МИРАЛИМОВ, Тош-кент област нашрият, поли-графия ва китоб савдоси бош-қармасининг бошлиғи; Д. И. ВЛАСОВ, «Советская Бухара» област газетаси му-ҳаррирининг ўринбосари; А. В. МАДАТОВ, «Совет Ўз-бекистон» газетасининг мух-бир;

М. УЛУГОВА, «Совет» жур-налистлар масъул котиби; Х. НОСИРОВ, «Совет Ўзбе-кистон» газетасининг мухбири; М. С. АБДУСАМАТОВА, «Еш-ленинчи» газетасининг бўлим му-дир; А. КАРИМОВ, В. И. Ленин но-ми Тошкент давлат уни-верситети журналистика фа-культетининг кафедраси му-дир; А. ҚОЖИЕВ, «Совет Ўз-бекистон» газетасининг Хо-ризм областдаги ўз мухбири. Оммавий ишларини энг яхши йўлга қўйганлиги учун М. И. Ульянова номи конкурс яку-нларида Қўнра, Тошкент област Чиноз район «Ленин байро-ғи» газетаси редакцияси кол-лективига биринчи мукофот берилди; Самарқанд област Қўнра район «Қишлоқ тоғи» газетаси ва Олимжон шаҳри-даги В. И. Ленин номи Оли-млик қон-маталургия ком-бинатининг «34 шеветинге ма-талли» кўп тиражли газетаси-ни кичик мукофотини олди; Тош-кент област Бекбод район «Коммунизм» газетаси, Фарғо-

на област Ўзбекистон район «Пактакор» газетаси ва Тош-кент темир йўл транспорти ин-женерлари институтининг «Впе-ред» кўп тиражли газетаси учинчи мукофот билан тақ-дирланди. «Фарғанская правда» об-ласть газетаси, Самарқанд об-ласть Пактачи район «Пак-такор» газетаси, Қорақал-поғистон АССР Чимбой район «Коммунизм» ну-ри газетаси ва «Ташель-машин» шайб чикриш бирлаш-масининг (Тошкент шаҳри) «Ташельмашинец» газетаси коллективлари фео оммавий ишлари учун Ўзбекистон Жур-налистлар союзи дипломлари билан мукофотландилар. Тажмакорлик масалаларини энг яхши ёритганлиги учун «Иттиҳодий ислоҳот» — ма-тбуот эътибори» шори ости-да ўтган конкурс мукофотлари «Совет Ўзбекистон» газетаси, «Ўзбекистон қишлоқ хўжалик» — «Сельское хозяйство Узбе-кистана» журнали, «Советская Бухара», «Сирдарё ҳақиқати»,

● КИЧИК ГАЗЕТАНИНГ КАТТА ТАШВИШЛАРИ

ЧЕКИ-ЧЕГАРАСИ БОРМИ?

Кўп нусхали «Мотор» газе-таси чиқа бошлаганига бу йил 60 йил тўлди. Лекин унинг мана шу кундаги аҳоли ҳа-маминини қаттиқ ташвишга со-моқда. Бунга шу пайтгача ўз-босмаҳонамизга эга эмасли-гимиз, газетанинг ҳар бир со-ни «бор отангга, бор онам-га» қабилида қийинчиликлар билан чиқётгани сабаб бўла-пти. Кейинги бир неча йил ичиде 60—70 километр узоқ-ликда жойлашган босмаҳона-ларга кўчганимизнинг ўзи-ни фикримизни тасдиқлайди. Босмаҳона кидириб, ҳатто га-зетамиз тўрт ойлаб чиқмай қолган пайтлар ҳам бўлди.

Газетанинг ўз вақтида чи-қмаслиги ёки орада узалишлар бўлиб қолшиш каби ҳоллар эса тез-тез такрорланиб ту-рибди. Масалан, ўтган йили 48 сон ўрнига 24 сон чоп этил-ди, холос. Русча нашрининг эса атиги 18 та сон чиқди. 1987 йилда Тошкент шаҳар партия комитети бюросида пойтахтдаги барча кўп нус-хали газеталар босмаҳонаси-ни бирлаштириш тўғрисида қарор қабул қилинган ва жой-масаласини ҳал этиш Тошкент

Ф. АБДУРАХИМОВ,
Тошкент трамвай-троллей-бус ишлаб чиқариш бош-қармаси «Мотор» кўп нус-хали газетаси муҳаррири.

ДАВРАДА ЎЗ ЎРНИБОР

ҲАМКАСБИМИЗ ҲАҚИДА СЎЗ

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

Ўзбекистон ССРда 17 та, шу жумладан Қо-рақалпоғистон АССРда 4 та республика, 24 та област, 169 та шаҳар ва район, 76 та кўпнусахали газеталар чоп этилмоқда. Уларнинг умумий сони 290 тага етди, кундалик тиражи эса 6 миллион 418 минг нусхани ташкил этади.

Республикада 95 та журнал ва журнал ти-падаги нашрлар бор. Уларнинг кундалик уму-мий тиражи ўртача 7 миллион 663 мингдан зиёддир.

1988 йилда республи-када 55 миллион 208 минг 200 тиражда, 2 минг 379 номада янги китоб босмадан чиқди.

ди. Қудрат Ҳикмат, Азиз Аб-дураҳимов каби шоирлар кўп-мақдос бўлишди.

Уч йилдан кейин «Тош-кент ҳақиқати» газетасига тақлиф этилди. Бу ерда етук журналистлар тажриба-сидан баҳраманд бўлди. Бу борада «Т. Унабоев» имзо-си газетачиларга таниш бўлиб қолган. Репортаж, лаҳза, корреспонденция, таржмаю ҳажвлари...

— Мен учун «Совет Ўзбе-кистон» газетаси катта мак-таб бўлди, — дея эътироф этади Тошкент ака. — Бу газетани ўтир қалам соҳи-ларининг макони деб билар-дим. Мирмуҳсин, Шоҳмад Шорамедов, Ҳабиб Нў-мон, Ҳолбек Елдоров, Са-дулла Кароматов, Воси Мах-камов сингари таниқли жур-налистлар билан бирга иш-ладим. Отаҳон газета минба-ридан мунтазам фойдаланиб турган Фарғона Гулом, Мирте-мир, Асқад Мухтор, Ғайрат, Мамажон, Бобоев, Шухрат, Туроб Тўла, Сул-фия, Шукру Садулла каби адиблар, Юсуфхон қизин, Охунжон қизин сингари кул-гу усталари билан яқиндан мулоқотда бўлиш завқу зех-нимини оширган.

Тошкент ака узоқ йиллар газета штаби — секретари-да ишлагани учун ҳам қизиқ суҳбатлар, қўллаб-қувватла-рини шохиди бўлган.

Тошкент ака пенсияга чи-қарилган, деган гапларга ишонгани келмайди. Дароз, оқ соч, ўткир нигоҳли бу ажиб инсонга, тўғриси, жуда ўрганиб қолганимиз...

Х. НОСИРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон комсомол Марказий комитетининг «ЕШЛАР УНИ», «САНЪАТ» журнали, ЭМХО ЕШЛАР ФИРМАСИ, «ЕШ ЛЕНИНЧИ» газетаси

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

16, 17, 18, 19 май кунлари соат 19.30 да шаҳримизнинг энг гўзал, дилбар қизлари гўзалли-қўлиги — «ТОШКЕНТ МАЛИКАСИ» — 89- УТ-КАЗИЛАДИ.

Конкурс комперт програм-масида таъинли хонадалар ва раққосалар иштирок этишади.

Билетлар Тошкент Дав-лат цирки ва «ЕШЛАР УНИ» кассаларида сотил-моқда. Справкалар учун телефонлар: 41-45-20, 41-22-52.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг МАТЕМАТИКА ИНСТИТУТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда 1989 йил учун АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Математик анализ, диф-ференциал тенглама ва ма-тематик физика, эҳтимолий назарияси ва математик ста-тистика (6).

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 143-алоқа бўлими, Ф. Ҳўжаев кўчаси, 29-уй.

ЯНГИЙЎЛ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ДЕТАЛЛАРИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛ-ТАЖРИБА ЗАВОДИ

пулли хизмат тариқасида «6 СТ-50», «6 СТ-55», «6 СТ-60» маркаларидати аккумуляторлари

КАПИТАЛ

РЕМОНТ ҚИЛАДИ

Ремонт қилинган ҳар бит-та аккумулятор учун нақд пул тариқасида 64 сўм ҳақ тўланади.

Адрес: 702808, Янгийўл шаҳри, Комсомол кўчаси, 8-уй. Телефон 7-20-67.

Театр

НАВОНИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИЯСИ КАТТА ТЕАТРИДА — 5/в да Тумарис, 6/в да Тохир ва Зухра, 7/в да Чилинони (12.00), Флория Тосна (19.00).

МУХИМНИЙ НОМИДАГИ ЎЗ-БЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТ-РИДА — 5/вда Ана-уна совчи-лар, 6/в да Келинлар кўзголини (18.00, 7/в да Отасининг қизи (19.30).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ-ДА — Катта байрам томоша-лари (5/в да 19.30 да 6/в да 19.00 да 7. 8, 9/в да 12, 15, 18.00 да).

Газетамизнинг 22 апрель со-нида эълон қилинган пул-буям ютуқли омонатлар бўйича 97-канилган 11-ютуқлар тиражи-нинг расмий жаъвалида 8-675 счсч номерига 25 процент ютуқ чиққан деб тузатиб ўқилин.

Ўзбекистон Жамғарма бани.

Ўзбекистон Қўрлар жамаияти марказий правлениеси прези-дими ва аппарати коллектив-ни правление расисининг ўринбо-сари Н. М. Салъатовга онаси

Зайнаб

ХАЙРАБОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия нэхор қи-лади.

Тошкент темир йўл транс-порти инженерлари институтини ректорати, партия ва касба союзи номитетлари КПСС та-рихчи кафедрасининг мудир, тарих фанлари доктори, про-фессор А. Раъзонова акаси

Роззи

РАЗЗОКОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия нэхор қи-лади.

Ўзбекистон ССР Дой махсу-лотлари министратлигининг

Республика дои махсулотларини эҳсон қилиш экспедиция-си ходимлари Андижон об-ласть бўлими бошлиғи

Халилло Кўчирович

УМАРОВНИНГ

вафот этганлиги чуқур қай-гу билан билдириб, марҳум-нинг оила аъзоларига таъзия нэхор қилади.

Соат

СОДИҚОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия нэхор қи-лади.